

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 19. „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Cel projektu: Wdrażanie LSR

Raport z ewaluacji Lokalne Strategie Rozwoju Lokalne Grupy Działania Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” za 2018 rok

**Poleska
Dolina Bugu**

Sporządził:
Specjalista ds. koordynacji projektów *Marta Drejewicz*
Dyrektor Biura *Justyna Jellinek*

Zatwierdził:
Prezes Zarządu *Magdalena Oniszczyk*

Marzec 2019

Spis treści

1.WPROWADZENIE	4	
1.1 Zakres badania i metodologia	5	
1.1.1 Cel badania		6
1.1.2 Zakres badania		6
1.1.3 Kryteria ewaluacji		6
2. WDRAŻANIE LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	7	
2.1 Analiza stopnia realizacji celów i wskaźników LSR	7	
Przedsięwzięcie 1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw		8
Przedsięwzięcie 1.1.2 Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw		9
Przedsięwzięcie 1.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru		10
Przedsięwzięcie 1.2.3 Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką		11
Przedsięwzięcie 1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym		12
Przedsięwzięcie 1.3.3 Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD		14
Przedsięwzięcie 1.3.4 Popularyzowanie innowacyjnych przedsięwzięć w tym dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska zapobiegających zmianom klimatycznym		15
2.2. Analiza stopnia wykorzystania budżetu	16	
2.3 Analiza jakości stosowanych procedur i kryteriów wyboru operacji	19	
3. FUNKCJONOWANIE LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA „POLESKA DOLINA BUGU”	20	
3.1 Analiza efektywności pracowników Biura LGD	20	
3.2 Analiza jakości i efektywności świadczonego doradztwa	21	
3.3 Analiza efektywności działalności LGD (aktywizacji i promocji)	22	
Przedsięwzięcie 1.1.3 Aktywizacja zawodowa oraz wzrost kompetencji osób z grup defaworyzowanych w kierunku przedsiębiorczości		22
Przedsięwzięcie 1.2.2 Promocja obszaru LSR w oparciu o potencjał turystyczny i zasoby turystyczno-kulturowe		23
Przedsięwzięcie 1.3.2 Działania informacyjne, szkoleniowe oraz aktywizujące prowadzone przez LGD		24
3.4 Analiza efektywności Planu szkoleń	26	
3.5 Analiza efektywności współpracy z innymi LGD oraz organizacjami	27	
3. TABELA CELÓW, PRZEDSIĘWZIĘĆ I WSKAŹNIKÓW LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU STOWARZYSZENIA „POLESKA DOLINA BUGU”	28	
4. EWALUACJA PLANU KOMUNIKACJI	33	
5. WNIOSKI	37	
6. SPIS TABEL	38	

1. Wprowadzenie

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu.¹

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 z dnia 18.08.2017r. w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, celem ewaluacji jest bieżąca analiza procesu wdrażania LSR i jego efektów oraz zmian w otoczeniu, tak by lepiej rozumieć osiągnięte rezultaty i umieć z wyprzedzeniem oszacować, w jaki stopniu zbliżają się one do osiągnięcia celów. Wyniki ewaluacji wewnętrznej powinny być podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej zmianie kierunku działań – jeśli to będzie konieczne oraz stanowić wkład w ewaluację zewnętrzną. Ewaluacja wewnętrzna powinna stanowić uzupełnienie monitoringu o konieczną interpretację (identyfikację przyczyn ewentualnych problemów), ocenę i rekomendację działań.

Definicja ewaluacji opracowana przez Komisję Europejską w wytycznych w zakresie monitoringu i ewaluacji Europejskiego Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego² kładzie nacisk na zbadanie wpływu na zmianę otoczenia w wyniku przeprowadzonej interwencji publicznej (rozumianej jako dofinansowanie z funduszy unijnych). W dokumencie komisja podkreśla, że sama zmiana w kontekście funduszy unijnych jest generowana dwoma czynnikami: udziałem interwencji publicznej oraz czynnikami zewnętrznymi. Natomiast wpływ na otoczenie jest rozumiany jako zmiana przypisywana wyłącznie interwencji publicznej. Komisja w odniesieniu do EFS oraz EFRR zaleca właśnie „ewaluację wpływu”, która ma za zadanie zweryfikować jaką zmianę dla beneficjenta spowodowało dofinansowanie unijne. Jednakże dobra ewaluacja powinna jednocześnie odnosić swoje wyniki do danej polityki, która odnosi się do całości potencjalnych beneficjentów danego funduszu. Ponieważ to właśnie zauważone potrzeby regionu, sektora czy grupy ludzi są pierwszym czynnikiem, który uruchamia interwencję rozumianą tu jako fundusze unijne. Dlatego po upływie czasu, władze krajowe/ unijne powinny zapytać czy zidentyfikowany na początku problem został zniwelowany. Czy efekt udzielonych dofinansowań unijnych jest na tyle duży by był wyraźnie zauważalny? Innymi słowy – czy dofinansowanie okazało się pomocne.

Z kolei wytyczne opracowane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 definiują ewaluację jako badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie w odniesieniu do jasno sformułowanych

¹ <http://www.ewaluacja.gov.pl>

² *Guidance Document on Monitoring and Evaluation. European Regional Development Fund and Cohesion Fund* - http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/policy/evaluations/guidance/#1

kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.³

Ze względu na termin przeprowadzania badania względem programu, projektu możemy wyróżnić:

- ❖ ewaluację formatywną (**ex-ante**) – przeprowadzaną przed realizacją programu /projektu, zasadniczym celem tego typu ewaluacji jest ocena na ile planowana interwencja z punktu widzenia potrzeb (sektora, beneficjentów) oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobów ich realizacji, diagnoza potrzeb i oczekiwań grupy docelowej, identyfikacja potencjalnych trudności w kontekście społecznym, gospodarczym, prawnym.
- ❖ ewaluację okresową (**mid-term**), która przeprowadzana jest w trakcie wdrażania programu. Jej efektem jest wstępna ocena interwencji i dostarczenie informacji do przygotowania dokumentów dla następnego okresu realizacji programu, projektu.
- ❖ ewaluację bieżącą (**on-going**), która przeprowadzana jest w trakcie wdrażania programu, jednak w przeciwieństwie do ewaluacji mid-term nie jest określony jej dokładny moment realizacji. Ewaluacja on-going przeprowadzana jest np. w przypadku, gdy monitorowanie ujawniło odchylenia od założonych wartości wskaźników. Jej efektem jest identyfikacja barier realizacji celów.
- ❖ ewaluację końcową (**ex-post**) - przeprowadzaną po zakończeniu realizacji programu /projektu, poddającą ocenie skuteczność i efektywność interwencji, jej trafność i użyteczność, a także stopień realizacji założonych celów oraz badanie długotrwałych efektów (oddziaływania) projektu/programu. Tego typu ewaluacja może stanowić cenne źródło informacji użytecznych przy planowaniu kolejnych interwencji.

Ewaluacja realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wdrażanej przez Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” jest to ewaluacja typu on - going. Głównym celem przeprowadzonej ewaluacji jest bieżące i systematyczne badanie ilościowe i jakościowe całości procesu wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD.

Badaniu poddano:

- Stopień realizacji celów i wskaźników LSR;
- Stopień wykorzystania budżetu;
- Jakość stosowanych procedur i kryteriów wyboru operacji;
- Efektywność pracowników biura LGD;
- Jakość i efektywność świadczonego doradztwa;
- Efektywność działalności LGD (aktywizacji i promocji)
- Efektywność Planu szkoleń pracowników biura i członków organu
- Efektywność współpracy z innymi LGD oraz organizacjami
- Efektywność Planu komunikacji.

1.1 Zakres badania i metodologia

³ Wytoczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 22.09.2015 r. w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020

1.1.1 Cel badania

Niniejszy raport ewaluacyjny ma charakter sprawozdawczy. Jego celem jest okresowa ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacji aktywności w ramach funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia "Poleska Dolina Bugu" założonych do wykonania w 2018 r. W większości rozdziałów dane podawane są narastająco od dnia 18.05.2016 r., w którym podpisano umowę ramową. W raporcie ujęto również rekomendacje, których realizacja umożliwi wprowadzanie zmian i optymalizację wdrażania LSR oraz usprawnianie funkcjonowania LGD w kolejnych latach jej funkcjonowania.

1.1.2 Zakres badania

- przedmiotowy - przedmiotem ewaluacji są zadania zrealizowane przez Lokalną Grupę Działania w celu wypełnienia założeń określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju;
- czasowy - raport dotyczy realizacji LSR i funkcjonowania LGD w terminach od 01.01.2018r. – 31.12.2018r. lub od 18.05.2016 r. do 31.12.2018 r.
- przestrzenny - zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar wszystkich gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia "Poleska Dolina Bugu" obejmujący Gminy: Miasto Włodawa, Włodawa, Wiryki, Stary Brus, Wola Uhruska, Hańsk, Hanna i Ruda-Huta, w których były realizowane zadania objęte LSR.

1.1.3 Kryteria ewaluacji

W trakcie analizy wzięto pod uwagę następujące kryteria ewaluacji:

- **Trafność** – oznacza adekwatność celów interwencji do zidentyfikowanych problemów grup docelowych.
- **Użyteczność** – podobnie jak w przypadku kryterium trafności określa adekwatność celów interwencji do zidentyfikowanych problemów grup docelowych, jednak analiza użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w trakcie jej wdrażania.
- **Skuteczność** – określająca stopień realizacji założonych celów, skuteczność użytych działań w przełożeniu na efekty.
- **Efektywność** – stosunek poniesionych nakładów (finansowych, ludzkich, poświęconego czasu) do uzyskanych wyników i rezultatów.
- **Trwałość** - kryterium pozwalające ocenić czy pozytywne efekty/zmiany będą widoczne po zakończeniu interwencji.

Opracowanie opiera się o:

- ❖ Analizy własne Biura LGD;
- ❖ Badania ankietowe;
- ❖ Analizę realizacji budżetu;
- ❖ Analizę realizacji wskaźników poszczególnych przedsięwzięć;

2. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

2.1 Analiza stopnia realizacji celów i wskaźników LSR

W 2018 r. LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” w ramach wdrażania LSR w okresie programowania PROW 2014-2020 prowadziła procedurę oceny i wyboru projektów w ramach poddziałania 19.2 złożonych w naborach 2/2017, 3/2017 i 4/2017. Projekty wybrane zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w dniu 01.02.2018 r. oraz w dniu 30.04.2018 r. (po procedurze odwoławczej). Poniższe tabele przedstawiają stan realizacji wskaźników LSR na koniec 2018 r.

Przedsięwzięcie 1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.1 *Tworzenie nowych przedsiębiorstw*

Tabela 1 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.1 *Tworzenie nowych przedsiębiorstw*

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowy, w tym wypłacone)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa</i>	22	14	63,64	8
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba utworzonych miejsc pracy</i>	22	16	72,73	6
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	1 760 000,00 zł	1 120 000,00 zł	63,64	640 000,00 zł

Na dzień 03.01.2019 r. zostało podpisanych 14 umów o przyznanie pomocy, z czego 9 projektów rozliczono (wypłata II transzy), natomiast 5 projektów jest w trakcie realizacji inwestycji po wypłacie I transzy. Na koniec 2018 r. jeden projekt znajdował się na etapie weryfikacji w UMWL, jednak wnioskodawca w styczniu 2019 r. zrezygnował z realizacji projektu, dlatego przyznana mu kwota wsparcia została włączona do pozostałych środków, które stanowią zwolnione środki. W marcu 2019 r. planowany jest nabór wniosków z tego zakresu w celu wykorzystania środków i realizacji wskaźników.

Przedsięwzięcie 1.1.2 Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.2 *Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw*:

Tabela 2 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.2 *Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw*

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowy, w tym wypłacone)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa</i>	5	5	100%	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba utworzonych miejsc pracy</i>	9	10	111%	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba utrzymanych miejsc pracy</i>	20	45,24	226,2%	-
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	1 000 000,00 zł	882 575,00 zł	88,26	117 425,00 zł

Obecny stan wskaźnika został zrealizowany w oparciu o podpisane umowy o przyznanie pomocy z beneficjentami, którzy złożyli wnioski do LGD w naborze 2/2016 oraz w naborze 3/2017. W ramach podpisanych umów jeden projekt został rozliczony na kwotę 195 000 zł (płatność końcowa), natomiast cztery projekty są obecnie w trakcie realizacji inwestycji bądź na etapie przed zastosowaniem procedury konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców zadań. Do wartości wskaźnika *liczba utrzymanych miejsc pracy* zalicza się istniejące miejsca pracy w firmie, a także nowo utworzone etaty w ramach projektu.

Przedsięwzięcie 1.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.1 *Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru*:

Tabela 3 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.1 *Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru*

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowy, w tym wypłacone)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej</i>	3	3	100	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej</i>	10 000	13 210	132,10	-
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	380 000,00 zł	379 998,43 zł	100	1,57 zł

Realizacja wskaźników opiera się na podpisanych umowach o przyznanie pomocy z beneficjentami (JSFP), którzy złożyli wnioski do LGD w ramach naboru 1/2016 przeprowadzonego w ostatnim kwartale 2016 r. Wskaźnik produktu *liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej* jest zrealizowany na poziomie 100%, gdyż w ramach realizacji dwóch operacji zostaną utworzone 3 obiekty infrastruktury turystycznej. Wskaźnik rezultatu *liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej* osiągnął poziom ponad 130 %. Budżet został wyczerpany w 100% (wolne środki 1,57 zł). Obecnie beneficjent jednej operacji, która realizuje wskaźnik produktu w wysokości 2 szt., jest na etapie składania wniosku o płatność, natomiast druga operacja jest rozliczona.

Przedsięwzięcie 1.2.3 Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.3 *Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką*:

Tabela 4 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.3 *Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką*

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowy)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa</i>	3	4	133,33	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba utworzonych miejsc pracy</i>	3	10	333,33	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba utrzymanych miejsc pracy</i>	19	34,55	181,84	-
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	560 000,00 zł	559 999,14 zł	100	0,86 zł

Aktualny stan realizacji wskaźnika opiera się o podpisane umowy o przyznanie pomocy zawartych z beneficjentami, którzy złożyli wnioski do LGD w ramach naboru 2/2016 oraz 4/2017. Jedna operacja jest w trakcie realizacji inwestycji, trzy operacje są przed wyborem wykonawcy w ramach konkurencyjnego wyboru wykonawcy zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo – finansowym operacji. W ramach naboru 4/2017 przeprowadzonego w terminie od 27.11.2017 r. – 11.12.2017 r. zostały wybrane do dofinansowania dwie operacje na

łącną kwotę w wysokości 160 765,00 zł. Tym samym został wykorzystany limit środków z LSR na przedsięwzięcie 1.2.1 (pozostałe środki 0,86 zł). Do wartości wskaźnika *liczba utrzymanych miejsc pracy* zalicza się istniejące miejsca pracy w firmie, a także nowo utworzone etaty w ramach projektu.

Przedsięwzięcie 1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.1 *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym*:

Tabela 5 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowy, w tym wypłacone)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej</i>	24	20	83,33	4
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury rekreacyjnej</i>	32 205	24 467	75,97	7 738
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	1 772 988 zł	1 439 429,19 zł	81,19	333 558,81 zł

Aktualny stan realizacji wskaźników opiera się o podpisane umowy o przyznanie pomocy zawartych z beneficjentami, którzy złożyli wnioski do LGD w ramach naboru 1/2016 przeprowadzonego w ostatnim kwartale 2016 r. Osiem operacji zostało rozliczonych, a dofinansowanie wypłacone w kwocie 1 439 429,19 zł (z wkładem własnym stanowiącym krajowe środki publiczne). Jedna operacja znajduje się na etapie składania wniosku o płatność. Pozostałe środki stanowią głównie oszczędności poprzetargowe. W związku z osiągnięciem stanu docelowego wskaźnika produktu w 2018 r. po zastosowaniu

partypacyjnej procedury aktualizacji LSR, podniesiono wartość wskaźnika do poziomu 24 szt. Dodatkowo dokonano przesunięcia oszczędności po zastosowaniu konkurencyjnego trybu wyboru wykonawców w kwocie 22 988 zł z przedsięwzięcia 1.3.3 *Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD* (w ramach tego samego celu szczegółowego). Dzięki temu LGD mogła ogłosić nabór wniosków w I kw. 2019 r. z zakresu rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej na kwotę 333 558,81 zł.

Przedsięwzięcie 1.3.3 Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.3 *Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD*:

Tabela 6 stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.3 *Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD*

	Stan docelowy	Aktualny stan realizacji wskaźnika (umowa)	Stan realizacji w %	Pozostałe wskaźniki do realizacji
Wskaźnik produktu: <i>liczba wspartych zespołów artystycznych</i>	3	4	133,33	-
Wskaźnik rezultatu: <i>liczba nowych występów wprowadzonych do repertuaru doposażonych zespołów artystycznych</i>	3	6	200	-
Limit środków (zł)	Indykatorywny limit środków z LSR	Wykorzystany limit środków	Wykorzystanie budżetu w %	Pozostałe środki
	177 012	177 012	100	0 zł

Wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte na poziomie przekraczającym 100%, a budżet wykorzystano w 100% (po przesunięciu oszczędności powstałych w wyniku postępowania ofertowego w trybie konkurencyjnego wyboru wykonawców zadań ujętych w zestawieniu rzeczowo – finansowym operacji w kwocie 22 988 zł do przedsięwzięcia 1.3.1 *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym*). Beneficjent, który w jednej operacji zrealizował cały wskaźnik produktu i rezultatu rozliczył operację.

Przedsięwzięcie 1.3.4 Popularyzowanie innowacyjnych przedsięwzięć w tym dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska zapobiegających zmianom klimatycznym

Realizację operacji własnej planuje się w latach 2019-2021. Wskaźnik produktu *liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje* - 1 oraz wskaźnik rezultatu *liczba odbiorców operacji ukierunkowanych na innowacje* - 20 000 osób, zaplanowano do osiągnięcia do końca 2021 roku. Kwota dostępnych środków na operację własną wynosi 50 000 zł.

Realizacja celów i wskaźników LSR w ramach poddziałania 19.2 została rozpoczęta w 2016 r. poprzez przeprowadzenie naborów wniosków na wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w LSR z wykorzystaniem całego indykatywnego budżetu w wysokości 5 650 000,0 zł (bez operacji własnej LGD). W roku 2017 kontynuowano realizację celów i wskaźników poprzez przeprowadzenie naboru w ramach przedsięwzięcia 1.1.1 Tworzenia nowych przedsiębiorstw na pełny limit środków oraz naborów uzupełniających z pozostałych przedsięwzięć, w ramach których pojawiły się oszczędności. Dzięki działaniom informacyjnym w ramach naborów oraz dużych potrzeb społeczności lokalnej wpłynęły wnioski na łączną wnioskowaną kwotę przekraczającą limit środków z ogłoszeń o naborach.

LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” wywiązała się z zapisów umowy ramowej odnośnie osiągnięcia postępu rzeczowego (40%) i finansowego (60%) w pierwszym kamieniu milowym przypadającym na lata 2016-2018, na takim poziomie, który uprawnia do przyznania dodatkowej puli środków na wdrażanie LSR (do 60 % kwoty przyznanej na wdrażanie LSR), zgodnie z §8 ust. 3 umowy ramowej.

2.2. Analiza stopnia wykorzystania budżetu

Poniższa tabela prezentuje stan wykorzystania budżetu przeznaczanego na wdrażanie LSR w ramach poszczególnych przedsięwzięć:

Tabela 7 Stan wykorzystania budżetu przeznaczanego na wdrażanie LSR w ramach poszczególnych przedsięwzięć na dzień 31.12.2018 r. z uwzględnieniem rezygnacji wnioskodawcy z realizacji operacji z zakresu podejmowania działalności gospodarczej i włączeniem zwolnionej kwoty do pozostałych środków

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcia	Limit środków indykatorywny z LSR	Środki wypłacone (płatność końcowa/ I i II transza)	Środki zablokowane (umowa)	Środki zablokowane (weryfikacja)	% wykorzystania budżetu (wypłacone + umowa)	Pozostałe środki/
1. Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności oraz równoważenie rozwoju społeczno - gospodarczego obszaru LSR	1.1. Wspieranie przedsiębiorczości na terenie LSR	1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw	1 760 000,00 zł	1 040 000,00 zł	80 000,00 zł	0,00 zł	63,64%	640 000,00 zł
		1.1.2 Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw	1 000 000,00 zł	195 000,00 zł	687 575,00 zł	0,00 zł	88,26%	117 425,00 zł
	1.2 Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru	1.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru	380 000,00 zł	217 996,23 zł	162 002,20 zł	0,00 zł	100%	1,57 zł
		1.2.3 Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką	560 000,00 zł	0,00 zł	559 999,14 zł	0,00 zł	100%	0,86 zł
	1.3 Poprawa warunków życia mieszkańców oraz wspieranie włączenia społecznego i aktywizacja mieszkańców na obszarze LSR	1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej	1 772 988,00 zł	934 467,69 zł	504 961,50 zł	0,00 zł	81,19%	333 558,81 zł
		1.3.3 Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD	177 012,00 zł	177 012,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	100%	0,00 zł
		1.3.4 Popularyzowanie innowacyjnych przedsięwzięć w tym dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska zapobiegających	50 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł

		zmianom klimatycznym						
		suma:	5 700 000,00 zł	2 323 463,92 zł	2 235 549,84 zł	0,00 zł	79,98%	1 140 986,24 zł

Jedynym źródłem finansowania zewnętrznego Strategii Rozwoju Lokalnego (LSR) Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” na okres programowania PROW 2014-2020 jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Łączna kwota wsparcia przeznaczona na realizację LSR w ramach poddziałania 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* PROW 2014-2020 wynosi:

Tabela 8 Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

		EFROW	Krajowe środki publiczne
EURO	1 425 000,00	906 727,50	518 272,50
PLN	5 700 000,00	3 626 910,00	2 073 090,00

Szczegółowy budżet indykacyjny w złotych przedstawia się następująco:

Tabela 9 Budżet LSR

INDYKATYWNY BUDŻET LSR	
Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe PLN PROW 2014-2020
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit.b rozporządzenia nr 1303/2013)	5 700 000,00 zł
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit.c rozporządzenia nr 1303/2013)	114 000,00 zł
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit.d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 277 500,00 zł
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit.e rozporządzenia nr 1303/2013)	100 000,00 zł
RAZEM	7 191 500,00 zł

W „Planie działania” stanowiącym załącznik nr 3 do LSR, w okresie 2016-2018 zaplanowano wydatkowanie budżetu na wdrażanie LSR w kwocie 5 650 000,00 zł. Cały budżet przeznaczony na okres 2016-2018 został uruchomiony w ramach pierwszych naborów wniosków przeprowadzonych w IV kwartale 2016 roku, następnie przeprowadzono nabory uzupełniające w 2017 r. Decyzja taka wynikała z konieczności sprawnego osiągnięcia postępu finansowego oraz postępu w realizacji wskaźników z uwagi na zawarte w umowie ramowej kary finansowe. 12 czerwca 2017 r. został podpisany aneks do umowy ramowej, zmieniający dotychczasowe zobowiązania w kontekście stopnia osiągnięcia postępu rzeczowego i finansowego. Według obowiązującej umowy ramowej na dzień 31.12.2018r. LGD jest zobowiązana do osiągnięcia co najmniej 40% poziomu każdego wskaźnika produktu zaplanowanego do realizacji w latach 2016-2018 oraz co najmniej 60% środków finansowych na wdrażanie LSR w latach 2016-2018 (w tym min. 20% środków finansowych na utworzenie miejsc pracy). Z kolei według aneksu nr 6 do umowy ramowej obowiązującego od 31.01.2019r., LGD jest zobowiązana do osiągnięcia co najmniej 40% poziomu każdego wskaźnika produktu zaplanowanego do realizacji w latach 2016-2018 lub średniego poziomu

realizacji wszystkich wskaźników produktu oraz co najmniej 60% środków finansowych na wdrażanie LSR w latach 2016-2018 (w tym min. 20% środków finansowych na utworzenie miejsc pracy). Stopień realizacji postępu rzeczowego i finansowego zarówno przed jak i po aneksie nr 6 będzie mierzony od sumy zakontraktowanych (w tym wypłaconych) środków na wdrażanie LSR. Postęp finansowy na dzień 31.12.2018r. obliczony zgodnie z powyższą zasadą wynosi 80,69% (w tym 77,19% środków finansowych na utworzenie miejsc pracy). Oznacza to, że LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” nie tylko wywiązała się z zobowiązań umowy ramowej, ale również została uprawniona do ubiegania się o dodatkową pulę środków na wdrażanie LSR (osiągnęła co najmniej 80% postępu finansowego oraz co najmniej 60% realizacji każdego ze wskaźników produktu w ramach poddziałania 19.2 zaplanowanych na pierwszy kamień milowy).

Środki niewykorzystane w ramach wdrażania LSR na dzień 31.12.2018 r. wynoszą: 1 140 986,24 zł, co stanowi ~20% budżetu LSR. W ramach niewykorzystanej kwoty pomocy zawiera się kwota 50 000,00 zł zaplanowana na realizację operacji własnej w okresie 2019-2021.

2.3 Analiza jakości stosowanych procedur i kryteriów wyboru operacji

Procedura wyboru i oceny operacji Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” w ramach działania 19. *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* objętego PROW na lata 2014-2020 zastosowana podczas naborów w latach 2016 - 2017 r. była skonstruowana i przeprowadzona w sposób prawidłowy, co potwierdził pozytywny wynik kontroli administracyjnych naborów. W styczniu 2017 r. procedura została gruntownie zmieniona, co zostało podyktowane m.in. zmianą lokalnych kryteriów wyboru operacji do dofinansowania. Dostosowano zapisy procedury do nowego brzmienia Ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015, poz. 378 z późn. zm.) Pozostałe zmiany wynikały z doświadczenia w stosowaniu dotychczasowej procedury w ramach naborów przeprowadzonych w ostatnim kwartale 2016 r. Kolejno procedura była aktualizowana w maju 2017 r. w celu zwiększenia przejrzystości zapisów oraz usprawnienia przeprowadzania przyszłych naborów wniosków. Następną zmianą procedury została przeprowadzona w październiku 2017 r., która wynikała z konieczności dostosowania zapisów procedury do zmienionych aktów prawnych: ustawy o RLKS, rozporządzenia MRiRW z dnia 24.09.2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 oraz *Wytycznej MRiRW nr 6/4/2017 z dn. 02.10.2017 r. w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-2020*. W czerwcu 2018 r. nastąpiła konieczność dostosowania zapisów w procedurze do zaktualizowanych wskaźników LSR, do aktualnych wytycznych z zakresu procedur odwoławczych opublikowanych w maju 2018 r. przez MRiRW oraz w zakresie lokalnych kryteriów wyboru. Kolejna zmiana w procedurze w październiku 2018 r. wiązała się z wejściem w życie w dniu 07.09.2018 r.

znowelizowanych przepisów ustawy z dnia 20.02.2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 2018, poz. 140,tj. z późn. zm.)

Lokalne kryteria wyboru Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” zostały opracowane w 2015r. w oparciu o wnioski z analizy SWOT i konsultacje społeczne. Kryteria zostały zatwierdzone przez Zarząd Województwa w konkursie o wybór LGD w kwietniu 2016 r. i w takim brzmieniu zastosowane podczas pierwszych naborów wniosków w IV kwartale 2016 r. Kryteria okazały się trafnie dobrane i prawidłowo skonstruowane, dzięki czemu pozwoliły na wybór operacji przyczyniających się do realizacji celów strategii oraz zniwelowania słabych stron obszaru LSR. Jedyną wadą kryteriów okazał się brak kryterium premiującego operacje tworzące dodatkowe miejsca pracy dla operacji z zakresu podejmowania działalności gospodarczej (kryterium obowiązkowe PROW 2014-2020), co stwierdził ZW podczas kontroli administracyjnej naboru 2/2016 z zakresu tworzenia nowych przedsiębiorstw. Zarząd Województwa uznał to za podstawę odmowy przyznania pomocy dla wszystkich beneficjentów w ramach zakresu tematycznego „Tworzenie nowych przedsiębiorstw”. W styczniu 2017r. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia przyjęło zmianę do lokalnych kryteriów wyboru poprzez dodanie nowego kryterium premiującego operacje tworzące dodatkowe miejsca pracy. W I kwartale 2017 r. powtórzono nabór z zakresu tworzenia nowych przedsiębiorstw z uwzględnieniem nowego kryterium. Drugie zmiany do kryteriów Walne Zebranie Członków przyjęło w dniu 15.06.2018 r. na wniosek Rady LGD. Zmiany te miały charakter doprecyzowujący (techniczny) bez zmiany sensu i celu kryteriów.

3. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Poleska Dolina Bugu”

3.1 Analiza efektywności pracowników Biura LGD

W LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” od września 2016 r. na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu zatrudnione są dwie osoby: pani Justyna Jellinek na stanowisku Dyrektor Biura oraz pani Marta Drejewicz na stanowisku Specjalista ds. koordynacji projektów. Pracownicy Biura w okresie wdrażania LSR aktywnie uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020.

W 2018 r. pracownicy prowadzili procedurę oceny i wyboru operacji dla naborów przeprowadzonych w grudniu 2017 r. (2/2017, 3/2017, 4/2017), udzielali szerokiego doradztwa w szczególności z zakresu uzupełnień do wniosków oraz rozliczania operacji. Została rozpoczęta kampania informacyjno-promocyjna dotycząca osiągniętych efektów realizacji LSR (publikacja artykułów na stronie LGD, na lokalnym portalu informacyjnym oraz w prasie lokalnej, akcja promocyjna podczas Dożynek Powiatowych w Orchówku). W roku 2018 r. przystąpiono do przygotowań związanych z realizacją międzynarodowego projektu współpracy. W dniu 01.10.2018 r. LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” jako Lider Partnerstwa zawarło umowę partnerską z LGD „Polesie” (partner krajowy) oraz LAG „Bura” (partner chorwacki) na rzecz realizacji międzynarodowego projektu współpracy pn. „Rozwój zrównoważonej turystyki przyrodniczej na przykładzie Chorwacji”, natomiast w listopadzie

2018 r. złożono wnioski o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”.

3.2 Analiza jakości i efektywności świadczonego doradztwa

Pracownicy Biura LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” udzielają bezpłatnego doradztwa dla mieszkańców obszaru LGD w zakresie aplikowania o środki z budżetu LSR. Doradztwo świadczone jest bezpośrednio w biurze LGD, telefonicznie, poprzez wiadomości e-mail, jak również w formie punktów informacji na imprezach plenerowych, szkoleń oraz spotkań informacyjnych prowadzonych na terenie obszaru LGD.

Zgodnie z §7 ust. 2 Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”, Biuro dokonuje oceny jakości i efektywności świadczonego doradztwa z zastosowaniem następujących metod:

1. dla uczestników szkoleń organizowanych przez Biuro – ankieta oceniająca szkolenie;
2. dla beneficjentów, którzy zrealizowali projekt – ankieta monitorująca zawierająca m.in. pytania o jakość i efektywność udzielonego doradztwa;
3. dla interesantów, którym udzielono doradztwa bezpośrednio (tj. osobiście w Biurze lub poza Biurem) – zapytanie o anonimową ocenę jakości i efektywności udzielonego doradztwa;
4. podczas ewaluacji wdrażania LSR dokonywanej okresowo przez LGD – ewaluacja w zakresie jakości i efektywności udzielonego doradztwa.

Odnosnie metody wskazanej w pkt. 1

Biuro LGD w 2018 r. nie prowadziło szkoleń informacyjno- szkoleniowych.

Odnosnie metody wskazanej w pkt. 2

W 2018 r. wpłynęło 14 ankiet monitorujących od beneficjentów, którzy rozliczyli projekty. Jakość i efektywność doradztwa oceniono na najwyższym poziomie.

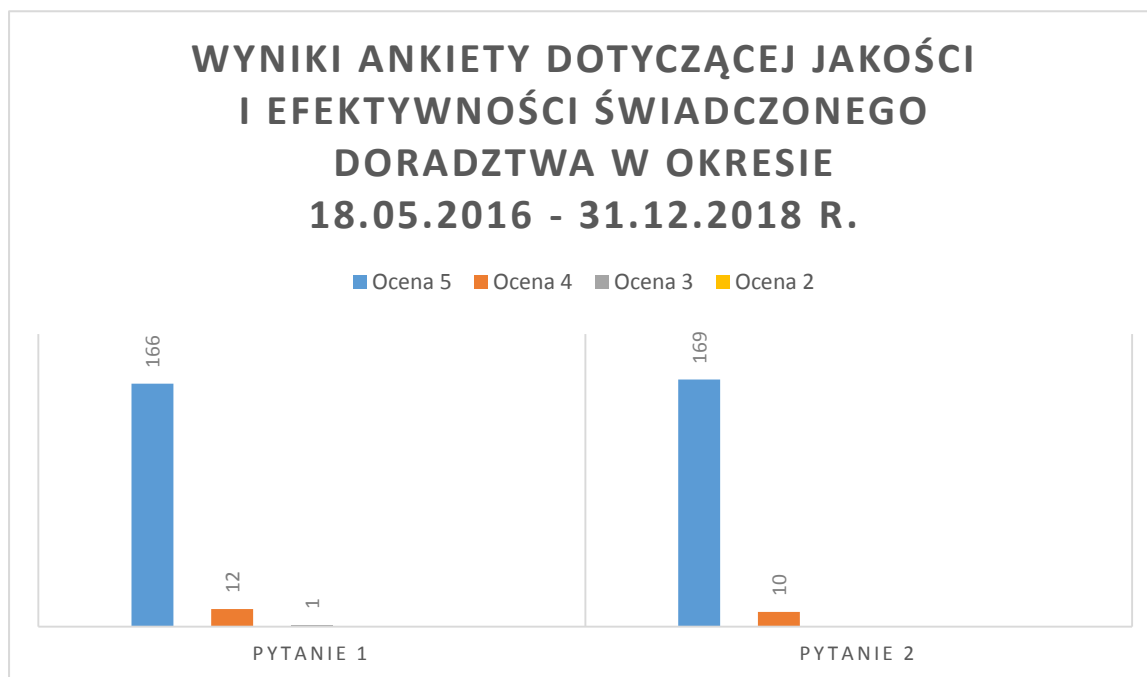
Odnosnie metody wskazanej w pkt. 3

Od 18 maja 2016 r. (podpisanie umowy ramowej) do 31.12.2018 r. z doradztwa udzielanego przez pracowników Biura LGD skorzystało 149 podmiotów (JST, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, inne instytucje). Udzielono 331 porad w różnej formie.

Każda osoba, która skorzystała z doradztwa bezpośrednio w biurze LGD, była proszona o wypełnienie anonimowej ankiety oceniającej jakość i efektywność otrzymanego doradztwa. (*Formularz ankiety stanowi zał. nr 1 do raportu*). Ankieta dotyczyła oceny następujących stwierdzeń:

1. Doradca uprzejmie udzielił konkretnych informacji na zadawane przeze mnie pytania, wyrażał się zrozumiale i poświęcił mi wystarczająco dużo czasu (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 - bardzo dobrze)
2. Wiedzę doradcy dotyczącą omawianego tematu oraz poziom merytoryczny usługi oceniam na: (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza bardzo słabo, a 5 - bardzo dobrze)

Ankieta przewidywała również możliwość opisania swoich uwag dotyczących otrzymanego doradztwa, jednak żaden z beneficjentów nie zgłosił uwag dotyczących doradztwa. Łącznie wypełniono 179 ankiet – wyniki oceny prezentuje poniższy diagram.

Wyniki ankiety obrazują wysoką jakość oraz efektywność świadczonego doradztwa.

Odnosnie metody wskazanej w pkt. 4

Niniejszy raport ewaluacyjny dotyczy między innymi ewaluacji udzielanego doradztwa przez pracowników Biura LGD. Raport integruje rezultaty wszystkich zastosowanych metod badania jakości i efektywności udzielonego doradztwa. Na podstawie wyników, formułuje rekomendacje na przyszłość. Wyniki dla wszystkich zastosowanych metod prezentują bardzo wysokie noty, dlatego zaleca się utrzymanie jakości i efektywności doradztwa na dotychczasowym poziomie. Ponadto należy również pamiętać o wsparciu beneficjentów realizujących i rozliczających projekty, a także o tych w okresie trwałości projektu (po rozliczeniu końcowym).

3.3 Analiza efektywności działalności LGD (aktywizacji i promocji)

Przedsięwzięcie 1.1.3 Aktywizacja zawodowa oraz wzrost kompetencji osób z grup defaworyzowanych w kierunku przedsiębiorczości

W ramach powyższego przedsięwzięcia LGD „Poleska Dolina Bugu” zrealizowała wskaźnik produktu *liczba szkoleń skierowanych do przedstawicieli grup defaworyzowanych* w wymiarze 2 sztuk. Wskaźnik rezultatu dla tego przedsięwzięcia *liczba osób z grup defaworyzowanych przeszkolonych z wynikiem pozytywnym* wynosi 100 osób. LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” w dniu 07.10.2016 r. przeprowadziła szkolenie dla osób z grup defaworyzowanych zainteresowanych premią na podjęcie działalności

gospodarczej. Szkolenie odbyło się w sali konferencyjnej Gościńca „Podkowa” przy ul. Kraszewskiego 3 we Włodawie. W szkoleniu uczestniczyło 58 osób. Kolejne szkolenie odbyło się w dn. 10.02.2017 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego we Włodawie. W szkoleniu wzięło udział 36 osób. Realizacja wskaźnika produktu wynosi 100%, natomiast wskaźnika rezultatu 94%.

Przedsięwzięcie 1.2.2 Promocja obszaru LSR w oparciu o potencjał turystyczny i zasoby przyrodniczo-kulturowe

W ramach przedsięwzięcia 1.2.2 „Promocja obszaru LSR w oparciu o potencjał turystyczny i zasoby przyrodniczo-kulturowe”, LGD „Poleska Dolina Bugu” wskaźnik produktu *liczba zrealizowanych projektów współpracy* o wartości końcowej w wysokości 2 sztuk oraz wskaźnik rezultatu *liczba projektów współpracy skierowanych do grup docelowych* o wartości końcowej w wysokości 2 sztuk.

W roku 2017 LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” wraz z partnerami: LGD „Ziemia Zamojska” (Lider projektu) oraz LGD „RAZEM” podpisała pierwszą w woj. lubelskim umowę na rzecz realizacji projektu współpracy współfinansowanego ze środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 (umowa nr 00001-6936-UM0320002/17 z dn. 24.08.2017r., łączna kwota dofinansowania: 144 395zł, w tym dla LGD „Poleska Dolina Bugu”: 36 695 zł). Projekt pt. „Akademia smaku ziemi zamojskiej, włodawskiej i łukowskiej” miał na celu kultywowanie dziedzictwa kulinarnego Lubelszczyzny oraz popularyzację kuchni lokalnej ziemi włodawskiej, chełmskiej, zamojskiej i łukowskiej. W ramach projektu LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” zrealizowała następujące zadania:

- przeprowadzenie 4 warsztatów kulinarnych dla członkiń kół gospodyń wiejskich z obszaru LGD,
- wydanie publikacji kulinarnej pn. „Akademia smaku ziemi włodawskiej i chełmskiej” (nakład 4500 egz.) z przepisami na tradycyjne potrawy, które zostały przygotowane i sfotografowane podczas warsztatów kulinarnych.
- dystrybucja publikacji kulinarnej w punktach gastronomicznych na obszarze partnerskich lokalnych grup działania,
- wydanie materiałów promocyjnych (kuchenne łąpki silikonowe).

Ponadto 10 uczestniczek warsztatów kulinarnych z obszaru LGD „Poleska Dolina Bugu” wzięło udział we wspólnych warsztatach kulinarnych przeprowadzonych w ramach projektu przez lidera projektu LGD „Ziemia Zamojska” w Wolicy Śniatyckiej k. Zamościa. Podczas tego wydarzenia dokonano rozstrzygnięcia konkursu kulinarnego, w ramach którego 5 zgłoszeń pochodziło od kół gospodyń wiejskich z obszaru LGD „Poleska Dolina Bugu”. Sukcesem było pierwsze miejsce przyznane przez komisję konkursową dla KGW z Korolówki Osady (gm. Włodawa), które otrzymało cenną nagrodę rzeczową.

Całkowity koszt projektu poniesiony przez LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” wyniósł 37 546,66 zł.

W 2019 r. zostanie zrealizowany projekt współpracy z udziałem międzynarodowego partnera. W dniu 01.10.2018 r. Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” jako Lider Partnerstwa zawarło porozumienie z Partnerem polskim LGD „Polesie” oraz Partnerem chorwackim – LAG „Bura” na rzecz realizacji międzynarodowego projektu współpracy pn. „Rozwój zrównoważonej turystyki przyrodniczej na przykładzie Chorwacji”. W dniu 16.11.2018 r. został złożony wniosek o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” objętego PROW na lata 2014-2020 w celu sfinansowania ww. projektu. Koszty całkowite projektu zamykają się w kwocie 150 103,73 zł, z czego koszt Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu” stanowi 75 857,71 zł. Rozliczenie w formie refundacji nastąpi w 2019 r.

Na koniec grudnia 2018 r. wskaźnik produktu i rezultatu zrealizowany jest w 50% zgodnie z Planem Działania.

Kolejnym zadaniem zaplanowanym do realizacji w ramach powyższego przedsięwzięcia jest wskaźnik produktu *liczba wydanych materiałów informacyjno – promocyjnych* o wartości końcowej w wysokości 20 rodzajów oraz wskaźnik rezultatu *liczba odbiorców działań promocyjnych* o wartości końcowej w wysokości 20 000 osób.

W pierwszym kamieniu milowym (2016-2018) zaplanowano wydanie 10 rodzajów materiałów informacyjno–promocyjnych. W 2017 r. LGD wydała pięć rodzajów materiałów informacyjno–promocyjnych: torby jutowe, pióra kulkowe, opaski LED, parasole, taśmy miernicze. Koszt wydania ww. materiałów poniesiony przez LGD wyniósł 9 083,55 zł. W roku 2018 r. zostały wydane kolejnych sześć materiałów informacyjno–promocyjnych: notes z okładką przedstawiającą dobre praktyki PROW 2014-2020, kubki ceramiczne, torby papierowe i małe, długopisy, wiatraczki, układanki. Koszt wydania ww. materiałów poniesiony przez LGD wyniósł 9 376,10 zł. Realizacja wskaźnika produktu wynosi 110% w kontekście pierwszego kamienia milowego (2016 - 2018) oraz 55% w kontekście całego okresu wdrażania LSR (2016-2023).

Przedsięwzięcie 1.3.2 Działania informacyjne, szkoleniowe oraz aktywizujące prowadzone przez LGD

W ramach powyższego przedsięwzięcia zaplanowano następujące wskaźniki do osiągnięcia do końca 2022 roku:

Wskaźniki produktu:

- *liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców* o wartości końcowej 15 spotkań

LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” przeprowadziła w dniach od 22.09.2016 r. do 05.10.2016 r. osiem spotkań informacyjno – szkoleniowych przed organizowanymi naborami wniosków, po jednym w każdej gminie członkowskiej LGD oraz 1 szkolenie w dn. 20.11.2017 r. Przeprowadzone spotkania zrealizowały wskaźnik na poziomie 60%. Kolejne cztery szkolenia zaplanowane są w I kwartale 2019 r.

- *liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD o wartości końcowej w wysokości 52 osobodni*

W dniach 24.11.2016 r., 14.03.2017 r., 21.12.2017 r. w Hotelu Spa Rusalka w Okunince zostały przeprowadzone szkolenia dla Członków Rady z zakresu zasad dokonywania oceny i wyboru operacji do dofinansowania w ramach wdrażania LSR. Szkolenia zostały przeprowadzone przez Dyrektora Biura LGD. Kolejne szkolenie Rady planuje się przeprowadzić w kwietniu 2019 r. Rada LGD odbyła 24 osobodni szkoleń.

Szkolenia zewnętrzne, w których uczestniczyli pracownicy Biura LGD w latach 2016-2018:

- 10.06.2016 r., Lublin – szkolenie zorganizowane przez Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 i 19.4 PROW 2014-2020. Uczestnik: Dyrektor Biura (*1 osobodzień*)
- 27-28.09.2016 r., Lublin – szkolenie zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*3 osobodni*)
- 20.12.2016 r., Lublin – szkolenie zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*2 osobodni*)
- 15.05.2017r., Lublin – szkolenie zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*2 osobodni*)
- 06.06.2017r., Lublin – szkolenie zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*2 osobodni*)
- 19.06.2017r., Warszawa – szkolenie zorganizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura (*1 osobodzień*)
- 16 – 17.10.2017r., Kazimierz Dolny - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*4 osobodni*)
- 7-8.12.2017r., Okuninka - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Prezes Zarządu, Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*2 osobodni*)
- 26-27.04.2018 r., Niedzwica Duża - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*4 osobodni*)
- 10-11.12.2018 r., Krasnystaw - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (*4 osobodni*)

Pracownicy Biura odbyli łącznie 25 osobodni szkoleń zewnętrznych.

Łącznie zrealizowane osobodni szkoleń dla członków organów i pracowników LGD daje sumę 49 osobodni (94% realizacji wskaźnika). Wskaźnik będzie realizowany sukcesywnie w kolejnych okresach wdrażania LSR.

Wskaźnik rezultatu:

- *liczba odbiorców działań informacyjnych i aktywizujących w zakresie wdrażania LSR - 20 000 osób*

Do końca grudnia 2018 r. liczba odbiorców działań informacyjnych i aktywizujących w zakresie wdrażania LSR wynosiła 42 161 osoby (realizacja wskaźnika powyżej 100%). Na wartość wskaźnika składa się łączna liczba uczestników 9 spotkań informacyjno – szkoleniowych przeprowadzonych w latach 2016 - 2017 r. (151 osoby), nakład egzemplarzy prasy „Nowy tydzień włodawski” oraz „Super Tydzień Włodawski” w których zostały opublikowane ogłoszenia o spotkaniach informacyjno – konsultacyjnych (3 x 14 000 egzemplarzy), liczba przeszkolonych Członków Rady (8 osób) oraz liczba pracowników Biura LGD (2 osoby). Wskaźnik będzie realizowany sukcesywnie w kolejnych okresach wdrażania LSR.

Wskaźnik produktu:

- *liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa o wartości końcowej w wysokości 50 podmiotów.*

Wskaźnik rezultatu:

- *liczba podmiotów, które uzyskały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego przez Biuro LGD o wartości końcowej w wysokości 30 podmiotów.*

W okresie od 18 maja 2016 r. (dzień podpisania umowy ramowej) do 31.12.2018r. z indywidualnego doradztwa w Biurze LGD „Poleska Dolina Bugu” skorzystało 149 podmiotów, co realizuje wskaźnik produktu w 100%. Do tego dnia umowy o przyznanie pomocy podpisały 33 podmioty, co stanowi 110% realizacji wskaźnika.

3.4 Analiza efektywności Planu szkoleń

Szkolenia zewnętrzne, w których uczestniczyli pracownicy Biura w ramach realizacji Planu szkoleń dla pracowników Biura LGD w 2018 roku:

- 26-27.04.2018 r., Niedzwica Duża - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (4 osobodni)
- 10-11.12.2018 r., Krasnystaw - szkolenie zorganizowane przez Krajowy Sekretariat Obszarów Wiejskich z zakresu poddziałania 19.2 PROW 2014-2020. Uczestnicy: Dyrektor Biura i Specjalista ds. koordynacji projektów (4 osobodni)

Udział Dyrektora Biura oraz Specjalisty ds. koordynacji projektów w powyższych szkoleniach realizuje wskaźniki Planu szkoleń dla pracowników Biura w 2018 r. z zakresu zasad wdrażania

poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” oraz z zakresu zasad wypełniania dokumentacji aplikacyjnej do wsparcia w ramach konkursu na wybór operacji z zakresu wdrażania LSR.

Plan szkoleń w nie przewidywał szkoleń dla Członków Rady w 2018 r.

3.5 Analiza efektywności współpracy z innymi LGD oraz organizacjami

LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” od 2009 r. należy do nieformalnej sieci „Porozumienie na rzecz Współpracy i Rozwoju Lubelskich Lokalnych Grup Działania”. W ramach utworzonego partnerstwa organizowane są spotkania, podczas których lubelskie Lokalne Grupy Działania wymieniają się doświadczeniami oraz współpracują w zakresie wdrażanego podejścia LEADER. Dodatkowo została założona strona na Facebook’u Lubelska Sieć LGD w celu sprawnej wymiany informacji poprzez korzystanie z forum internetowego. W 2012 r. została powołana Polska Sieć LGD – Federacja regionalnych sieci LGD”, która skupia formalne i nieformalne sieci LGD. Polska Sieć LGD jest federacją 16 regionalnych sieci LGD, w tym lubelskiej sieci LGD. Jej celem jest budowanie platformy współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy lokalnymi grupami działania oraz ich sieciami regionalnymi oraz z innymi osobami i organizacjami związanymi z realizacją podejścia LEADER. Polska Sieć LGD jest najaktywniejszą organizacją w zakresie wdrożenia mechanizmu RLKS w Polsce, jak również aktywnie uczestniczyła w konsultacjach PROW 2014-2020 oraz na bieżąco wyrażając stanowisko polskich LGD w stanowionym prawie. Polska Sieć LGD konsultuje projekty uchwał i rozporządzeń związanych z podejściem LEADER/RLKS oraz zmianami PROW 2014-2020⁴.

W ramach współpracy z innymi lokalnymi grupami działania, Stowarzyszenie w 2017r. zrealizowało regionalny projekt współpracy razem z LGD „Ziemia Zamojska” i LGD „Razem Ku Lepszej Przyszłości”, w ramach którego m.in. wydano publikację kulinarną „Akademia smaku ziemi włodawskiej i chełmskiej”. W 2018 r. LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu”, LGD „Polesie” oraz LAG „Bura” (Chorwacja) podpisały umowę partnerską na rzecz realizacji międzynarodowego projektu współpracy, którego realizacja została przewidziana na 2019 r.

W dniach 2-8 września 2018r. trzech przedstawicieli LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” uczestniczyło w wyjeździe studyjnym w Finlandii w ramach projektu pn. „Drugie domy jako możliwość podniesienia dochodów i zatrudnienia na wsi” współfinansowanego przez KSOW ze środków EFRROW w ramach PROW 2014-2020. Liderem projektu był Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, a partnerami projektu: LGD „Poleska Dolina Bugu”, LGD „Brama Mazurskiej Krainy” oraz LGD „Kraina Dolnego Powiśla”. Projekt ma na celu podniesienie wiedzy i świadomości wśród uczestników operacji o potencjale ekonomicznym tkwiącym w zjawisku drugich domów i sposobach wykorzystania go dla celu poprawy dochodów i zatrudnienia na wsi, a także w konsekwencji wykorzystanie tej wiedzy do

⁴ Biuletyn Informacyjny Polskiej Sieci LGD – www.polskasielgd.pl

dalszego jej upowszechniania (publikacje, raporty, szkolenia, warsztaty itp.) i podejmowania realnych przedsięwzięć gospodarczych. Wizytowano obiekty w regionie Południowa Sawonia położonym w najbardziej popularnej z punktu widzenia turystyki drugich domów krainie Fińskiego Pojezierza. Wizyta studyjna podniosła wśród uczestników świadomość znaczenia zjawiska tzw. drugich domów dla rozwoju społeczno-gospodarczego wyludniających się obszarów wiejskich, a także była inspiracją w zakresie możliwych form współpracy samorządu z przedsiębiorcami oraz mieszkańcami, zarówno stałymi jak i sezonowymi.

3. Tabela celów, przedsięwzięć i wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”

Poniższa tabela prezentuje cele, przedsięwzięcia oraz wskaźniki LSR Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”. Tabela prezentuje w sposób zbiorczy zakładany stan realizacji wszystkich wskaźników w ramach wdrażania LSR w ujęciu podpisanych umów i płatności końcowych, funkcjonowania LGD, aktywizacji, wdrażania projektów współpracy oraz realizacji operacji własnej. Wskaźniki produktu dla przedsięwzięć oraz wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych mają podane wartości dla stanu początkowego na rok 2014 r., natomiast wartości stanu realizacji wskaźników wdrażania LSR prezentują wartości w odniesieniu do podpisanych umów oraz dokonanych płatności. Dodatkowo stopień realizacji wskaźnika wyrażony został w procentach.

Tabela 10 Tabela celów, przedsięwzięć i wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”

Tabela celów, przedsięwzięć i wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”					
1	CEL OGÓLNY	Wzrost konkurencyjności i atrakcyjności oraz równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru LSR			
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wspieranie przedsiębiorczości na obszarze LSR			
1.2		Wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru LSR			
1.3		Poprawa warunków życia mieszkańców oraz wspieranie włączenia społecznego i aktywizacja mieszkańców na obszarze LSR			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		jednostka miary	stan początkowy 2014 rok	Plan 2027 rok	źródła danych/ sposób pomiaru
W 1.1	Wskaźnik przedsiębiorczości	Podmioty gospodarki narodowej/10 000 mieszkańców	668	824	GUS
W 1.2	Wskaźnik migracji	Saldo migracji	-80	-80	GUS
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	Realizacja (stan wynikający z umów i płatności końcowych)	Plan 2022 rok
W 1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy	szt.	0	15 11 (83,9%)	31
	Liczba utrzymanych miejsc pracy	Szt.	0	43,24 2 (226,2%)	20
	Liczba osób z grup defaworyzowanych przeszkolonych z wynikiem pozytywnym	osoba	0	94 (94%)	100
W 1.2	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej	osoba	0	210 13 000	10 000

						(132,1%)		
	Liczba odbiorców działań promocyjnych	osoba	0	2 516 12,6%			20 000	
	Liczba projektów skierowanych do grup docelowych	Szt.	0	1 (50%)			2	
	Liczba utworzonych miejsc pracy	Szt.	0	10 333,33%			3	
	Liczba utrzymanych miejsc pracy	Szt.	0	34,55 181,8%			19	
W 1.3	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury rekreacyjnej	osoba	0	13 000 11 467 (305,8%)			800	
	Liczba odbiorców działań informacyjnych i aktywizujących w zakresie wdrażania LSR	osoba	0	42 161 (210,8%)			20 000	
	Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego przez Biuro LGD	osoba	0	33 (110%)			30	
	Liczba nowych występów wprowadzonych do repertuaru doposażonych zespołów artystycznych	Szt.	0	6 (200%)			3	
	Liczba odbiorców operacji ukierunkowanych na innowacje	osoba	0	0 (0%)			20 000	
PRZEDSIĘWZIĘCIA		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
		początkowa 2015 rok	zrealizowana (stan wynikający z umów i płatności)			końcowa 2022 rok		
1.1.1	Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Grupy defaworyzowane	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	5 9 (63,64%)	22
1.1.2	Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw	Przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju	Szt.	0	4 1 (100%)	5

				istniejącego przedsiębiorstwa				
1.1.3	Aktywizacja zawodowa oraz wzrost kompetencji osób z grup defaworyzowanych w kierunku przedsiębiorczości	Grupy defaworyzowane	Aktywizacja	Liczba szkoleń skierowanych do przedstawicieli grup defaworyzowanych	Szt.	0	2 (100%)	2
1.2.1	Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru	Jednostki sektora finansów publicznych, stowarzyszenia	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej	Szt.	0	2 1 (100%)	3
1.2.2	Promocja obszaru LSR w oparciu o potencjał turystyczny i zasoby przyrodniczo - kulturowe	LGD, przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Szt.	0	1 (50%)	2
		Odbiorcy spoza obszaru LSR, turyści	Aktywizacja	Liczba wydanych materiałów informacyjno-promocyjnych	rodzaj	0	11 (55%)	20
1.2.3	Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystką	Przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	4 (133%)	3
1.3.1	Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej	Jednostki sektora finansów publicznych, stowarzyszenia, koło	Konkurs	Liczba nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury	Szt.	0	1 19 (83,33%)	24

	służącej inicjatywom lokalnym	łowieckie		rekreacyjnej				
1.3.2	Działania informacyjne, szkoleniowe oraz aktywizujące prowadzone przez LGD	Mieszkańcy obszaru LSR	Aktywizacja	Liczba spotkań /wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Szt.	0	9 (60%)	15
		Mieszkańcy obszaru LSR	Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Szt.	0	166 (332%)	50
		Członkowie organów LGD	Koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Osobodzień	0	49 (94%)	52
1.3.3	Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD	Stowarzyszenia, fundacje, publiczne instytucje kultury	Konkurs	Liczba wspartych zespołów artystycznych	Szt.	0	4 (133,33%)	3
1.3.4	Popularyzowanie innowacyjnych przedsięwzięć w tym dobrych praktyk związanych z ochroną środowiska zapobiegających zmianom klimatycznym	Mieszkańcy obszaru LGD	Projekt własny LGD	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Szt.	0	0 (0%)	1

4. Ewaluacja Planu Komunikacji

Poniższa tabela obrazuje stan realizacji wskaźników Planu Komunikacji od 01.04 2016 r. do 31.12.2018r.

Tabela 11 Plan Komunikacji za okres od kwietnia 2016 do grudnia 2018 r.

Cele komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego	Środki przekazu	Wskaźniki - stan docelowy/stan bieżący/ procent realizacji	Efekty zastosowanych działań
1) Informowanie mieszkańców obszaru o przedsięwzięciach realizowanych przez LGD oraz o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju	Kampania informacyjno-promocyjna dotycząca głównych założeń LSR oraz zbliżających się naborów wniosków	- Mieszkańcy obszaru LGD - Potencjalni wnioskodawcy - Grupy defaworyzowane	➤artykuły w prasie lokalnej ➤ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych ➤artykuły na stronach internetowych LGD i instytucji publicznych ➤ogłoszenia w lokalnym radiu ➤ogłoszenia na lokalnym portalu informacyjnym ➤ulotki ➤plakaty	➤ liczba artykułów w prasie lokalnej - 8 /4 (50%) ➤ liczba ogłoszeń na tablicach w instytucjach publicznych – 40/20 (50%) ➤ Liczba artykułów na stronach internetowych LGD i instytucji publicznych – 40/29 (72,5%) ➤ liczba ogłoszeń w lokalnym radiu – 1/1 (100%) ➤ liczba ogłoszeń na lokalnym portalu informacyjnym – 3/2 (66,67%) ➤ liczba wywieszonych plakatów i przekazanych ulotek – 2 000/1500 (75%)	Liczba osób poinformowanych o zasadach realizacji LSR i udzielania wsparcia – 10 000/ 6 000 (60%)
2) Wsparcie doradczo-informacyjne dla wnioskodawców w zakresie aplikowania o środki z budżetu LSR	1) Organizacja spotkań informacyjnych na temat wdrażanych przez LGD projektów oraz zasad aplikowania o dofinansowanie projektów, realizacji i rozliczania projektów,	- Mieszkańcy obszaru LGD - Potencjalni wnioskodawcy - Grupy defaworyzowane	➤spotkania informacyjne ➤doradztwo Biura LGD	➤ liczba spotkań – 4/11 (275%) ➤ liczba udzielonych porad – 80/298 (372,5%)	Liczba osób przeszkolonych – 80/248 (310%) Liczba osób/podmiotów, które skorzystały z doradztwa świadczonego przez Biuro LGD –80/142 (177,5%)

	2) Doradztwo Biura LGD dla beneficjentów wsparcia z zakresu przygotowywania dokumentów aplikacyjnych do konkursu				
3) Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości i efektywności doradztwa świadczonego przez LGD	1) Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD w zakresie jakości i efektywności pomocy świadczonej na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy 2) Badanie satysfakcji beneficjentów LGD w zakresie jakości i efektywności pomocy świadczonej na etapie rozliczania	- Potencjalni wnioskodawcy	➤ Ankieta oceniająca doradztwo	➤ Liczba ankiet - 80/121 (151,3%)	Liczba uzyskanych pozytywnych informacji zwrotnych – 72/121(168%)

	projektów				
4) Wsparcie doradczo-informacyjne dla beneficjentów w procesie realizacji i rozliczania projektów	Doradztwo Biura LGD dla beneficjentów wsparcia z zakresu realizacji i rozliczania projektów	- Beneficjenci (projektodawcy)	➤ doradztwo Biura LGD	➤ Liczba udzielonych porad –20/40 (200%)	Liczba osób/podmiotów, które skorzystały z doradztwa świadczonego przez Biuro LGD –20/20 (100%)
5) Zwiększenie poziomu informacji o stanie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD, w tym o stopniu realizacji założonych wskaźników	1) Badanie satysfakcji beneficjentów w zakresie efektów zrealizowanych przez nich przedsięwzięć 2) Upublicznienie na stronie internetowej LGD wyników corocznej ewaluacji wdrażania LSR	- beneficjenci (projektodawcy)	➤ Ankieta ewaluacyjna ➤ Raport z ewaluacji LSR	➤ Liczba ankiet – 36/14 (38,89 %) ➤ Liczba opublikowanych raportów z ewaluacji LSR – 3/1 (33,33 %)	Liczba beneficjentów, którzy pozytywnie ocenili zrealizowane przez siebie projekty – 30/ 14 (46,67%) Liczba osób poinformowanych o efektach wdrażania LSR – 3000/1000 (33,33 %)
6) Wzmocnienie pozytywnego wizerunku LGD wśród mieszkańców obszaru poprzez intensyfikację i skoordynowanie działań informacyjno	1) Kampania informacyjno – promocyjna dotycząca osiągniętych efektów realizacji LSR	- potencjalni wnioskodawcy, - beneficjenci (projektodawcy) - grupy defaworyzowane - mieszkańcy obszaru	➤ Artykuły w prasie lokalnej ➤ Artykuły na stronach internetowych LGD oraz JST ➤ Ogłoszenia na lokalnym portalu informacyjnym ➤ Akcje promocyjne LGD podczas gminnych	➤ Liczba artykułów w prasie lokalnej – 3/1 (33,33 %) ➤ Liczba artykułów na stronach internetowych 10/ 12 (120%) ➤ Liczba ogłoszeń na lokalnym portalu informacyjnym 3/1 (33,33 %) ➤ Liczba akcji promocyjnych 3/1 (33,33 %)	Liczba osób poinformowanych o zasadach realizacji LSR i udzielania wsparcia oraz o efektach wdrażania LSR – 3000/ 1000 (33,33%)

– promocyjnych prezentujących efekty wdrażania Strategii			wydarzeń plenerowych		
--	--	--	----------------------	--	--

5. Wnioski

Analiza niniejszego raportu ewaluacyjnego obejmującego swoim zakresem okres od 18.05.2016 r. do 31.12.2018 r. (I kamień milowy) nasuwa wnioski, że LGD „Poleska Dolina Bugu” efektywnie wydatkuje środki pieniężne oraz w szybkim tempie osiąga zamierzone wskaźniki celów i przedsięwzięć LSR na okres programowania 2014-2020. Wskazuje na to analiza postępu finansowego (rozumianego jako środki zakontraktowane i wypłacone) oraz postępu rzeczowego (rozumianego jako wskaźniki produktu stanowiące liczbę operacji zakontraktowanych i rozliczonych). Realizacja wskaźników zaprojektowanych dla działania 19. *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* przebiega zgodnie z „Planem działania” stanowiącym załącznik nr 3 do Lokalnej Strategii Rozwoju, Planem Komunikacji oraz Planem Szkoleń i nie budzi zastrzeżeń w ich dalszej realizacji. Postęp rzeczowy (realizacja na poziomie co najmniej 60% każdego wskaźnika produktu) oraz postęp finansowy (osiągnięcie 80,69%) przypadający na koniec I kamienia milowego został zrealizowany na tak wysokim poziomie, który uprawnia LGD Stowarzyszenie „Poleska Dolina Bugu” o ubieganie się o dodatkową pulę środków na wdrażanie LSR. Wszelkie procedury wewnętrzne LGD zostały dostosowane do obecnie obowiązujących przepisów PROW 2014-2020, które razem z wypracowaną strukturą organizacyjną stanowią spójny system wdrażania LSR. W kolejnym roku wdrażania LSR zaleca się bieżące udzielanie doradztwa beneficjentom z zakresu aplikowania, uzupełnień do wniosku o przyznanie pomocy, realizacji oraz rozliczania operacji. Kolejnymi zadaniami przewidzianymi w Planie Działania będzie realizacja międzynarodowego projektu współpracy, operacji własnej, działań promocyjnych oraz naborów wniosków na kwoty uwolnione w celu uzupełnienia brakujących wskaźników.

6. Spis tabel

Tabela 1 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw	8
Tabela 2 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.1.2 Rozwijanie istniejących przedsiębiorstw	9
Tabela 3 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej obszaru.....	10
Tabela 4 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.2.3 Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką	11
Tabela 5 Stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej służącej inicjatywom lokalnym.....	12
Tabela 6 stan realizacji wskaźników produktu i rezultatu dla przedsięwzięcia 1.3.3 Wsparcie działalności artystycznej lokalnych zespołów z obszaru LGD	14
Tabela 7 Stan wykorzystania budżetu przeznaczonego na wdrażanie LSR w ramach poszczególnych przedsięwzięć na dzień 31.12.2018 r. z uwzględnieniem rezygnacji wnioskodawcy z realizacji operacji z zakresu podejmowania działalności gospodarczej i włączeniem zwolnionej kwoty do pozostałych środków.....	16
Tabela 8 Plan finansowy w zakresie podziałania 19.2 PROW 2014-2020.....	18
Tabela 9 Budżet LSR	18
Tabela 11 Tabela celów, przedsięwzięć i wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Poleska Dolina Bugu”	29
Tabela 12 Plan Komunikacji za okres od kwietnia 2016 do grudnia 2018 r.	33

7. Załączniki

Anonimowa ocena doradztwa:

Proszę zaznaczyć ocenę w skali od 1 do 5, gdzie **1 oznacza bardzo słabo**, a **5 – bardzo dobrze**

1. Doradca uprzejmie udzielił konkretnych informacji na zadawane przeze mnie pytania, wyrażał się zrozumiale i poświęcił mi wystarczająco dużo czasu

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Wiedzę doradcy dotyczącą omawianego tematu oraz poziom merytoryczny usługi oceniam na:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. Uwagi:

.....

.....

.....

.....